

01/03/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Bevolkingsonderzoek en
Medische Ethiek

Opgesteld door

Aan

Minister MMZ
Staatssecretaris VWS

Deadline: 16 februari
2024

nota

Aanbieding rapport "Dit is mijn verhaal" en reactie motie
Grinwis c.s.

Datum

6 februari 2024

Kenmerk

3770682-1061427-PG

Zaaknummer

1061427

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

De aanleiding voor deze Kamerbrief is de aangenomen motie van het lid Grinwis c.s. (CU) n.a.v. de stijging van het aantal abortussen in 2022. Ook wordt met deze brief het rapport "Dit is mijn verhaal" aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit rapport betreft de eerste deelstudie van de Aanvullende Opdracht Onbedoelde Zwangerschap (AVOZ) van ZonMw.

2. Geadviseerd besluit

Het advies is om akkoord te gaan met verzending van de Kamerbrief en de AVOZ studie aan de Tweede Kamer.

 De brief wordt ondertekend door de minister voor Medische Zorg (vanuit haar verantwoordelijkheid voor medische ethiek, waaronder abortus), mede namens de staatssecretaris van VWS (vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de aanpak onbedoelde en ongewenste zwangerschap).

NB: de onderzoekers van de AVOZ studie horen graag vooraf op welke dag de brief en het onderzoek worden verstuurd, zodat zij zichzelf kunnen voorbereiden op eventuele media-aandacht.

3. Kernpunten

De motie Grinwis verzoekt de regering "te onderzoeken wat de oorzaak en achtergrond is van de sterke stijging van het aantal abortussen en beleid te formuleren dat het aantal abortussen doet dalen".¹ Uit de jaarrapportage 2022 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd over de Wet afbreking zwangerschap blijkt dat er in 2022 35.606 zwangerschapsafbrekingen in Nederland zijn uitgevoerd, een stijging van 4.557 (bijna 15%) ten opzichte van 2021. In de brief gaat u in op de motie Grinwis c.s. en legt u uit dat het vanwege een gebrek aan gegevens niet mogelijk is om goed onderzoek uit te voeren naar de redenen van de stijging van het aantal abortussen in 2022.

Ook schrijft u dat u geen voorstander bent van het verplicht uitvragen van de redenen voor een abortus. Dit is onwenselijk omdat het uitvragen van de redenen voor een abortus vrouwen het gevoel kan geven dat ze zich moeten verantwoorden voor hun keuze om de zwangerschap af te breken. Dat past niet

¹ Kamerstukken II 2023/24, 32 279, nr. 247

bij het uitgangspunt in de Wet afbreking zwangerschap dat het aan de vrouw zelf is om te bepalen wat voor haar een noodsituatie is die tot de keuze voor een abortus heeft geleid.

Datum

6 februari 2024

Kenmerk

3770682-1061427-PG

De opdracht voor het AVOZ onderzoek komt voort uit de afspraak in het coalitieakkoord om inzicht in de redenen voor abortus te verbeteren. Het AVOZ-onderzoek bestaat uit verschillende deelstudies. De eerste deelstudie van het AVOZ-onderzoek gaat in op de vraag welke omstandigheden bijdragen aan het uitdragen dan wel afbreken van een onbedoelde zwangerschap. Deze deelstudie is recent aan VWS opgeleverd (de andere deelstudies worden in 2026 opgeleverd). Het onderzoek laat zien dat er geen specifieke omstandigheden zijn aan te wijzen die bijdragen aan het besluit om een zwangerschap uit te dragen dan wel af te breken. Er worden meestal meerdere omstandigheden genoemd. De onderzoekers wijzen erop dat de uitkomsten van het onderzoek niet mogen leiden tot "rijtjes" redenen, omdat dit zou kunnen leiden tot vooroordelen over vrouwen die onbedoeld zwanger zijn geworden. In de brief geeft u aan deze conclusie te onderschrijven.

Ook onderschrijft u het belang van het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen en van (herhaalde) abortussen. U beschrijft enkele acties uit de huidige Aanpak onbedoelde en ongewenste zwangerschap, waaronder extra investeringen sinds 2023 in het programma Nu Niet Zwanger. Binnen dat programma komt anticonceptie toegankelijk en gratis beschikbaar voor personen in een kwetsbare situatie.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Abortus is een veelbesproken onderwerp in de maatschappij, politiek en wetenschap. Het kabinet staat pal voor toegankelijke abortuszorg en spant zich tevens in om het aantal (herhaal)abortussen te verminderen.² Er is politiek veel aandacht voor de recente stijging van het aantal abortussen.

Toenmalig minister Kuipers heeft in december 2023 antwoorden gestuurd op de vragen van de Eerste Kamer over de stijging van het aantal abortussen. In voorliggende Kamerbrief volgt u dezelfde inhoudelijke lijn.

Politiek is er veel steun voor uw standpunt om de redenen voor een abortus *niet* verplicht te laten registreren. Op 25 januari 2024 heeft de Tweede Kamer met meerderheid van stemmen een motie (36410-XVI-90) verworpen van de leden Van Dijk (SGP) en Bikker (CU). Die motie verzoekt de regering om te bewerkstelligen dat redenen voor een abortus(verzoek) worden geregistreerd en deze informatie jaarlijks geaggregeerd en geanonimiseerd openbaar wordt gemaakt via de jaarrapportages van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Media-aandacht is te verwachten gezien de gevoeligheid van het thema abortus en de recente aandacht voor het afnemende gebruik van (hormonale) anticonceptie. Bovendien zullen de onderzoekers van de AVOZ studie een persbericht versturen en het rapport delen met verschillende media.

² [Tweede evaluatie Wet afbreking zwangerschap | Rapport | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderzoek/rapporten/2024/01/25/tweede-evaluatie-wet-afbreking-zwangerschap)

De inhoud van de Kamerbrief kan rekenen op steun in het veld, met name omdat hulpverleners in de abortussector bevreesd zijn voor een nieuwe plicht om de redenen voor een abortus te registreren. Ook de onderzoekers van de AVOZ studie wijzen op de risico's van een dergelijk voornemen.

Datum

6 februari 2024

Kenmerk

3770682-1061427-PG

c. Financiële en personele gevolgen

nvt

d. Juridische aspecten haalbaarheid

nvt

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De antwoorden zijn mede gebaseerd op uitkomsten van overleg met het Nederlands Genootschap van Abortusartsen (NGvA), bestuurders van abortusklinieken, en de onderzoekers van de AVOZ deelstudie.

f. Gevolgen administratieve lasten

nvt

g. Toezeggingen

- De aangenomen motie Grinwis c.s. wordt in de Kamerbrief afgedaan.
- U doet de toezegging (TZ202307-136) af die minister Kuipers heeft gedaan in het commissiedebat Medische ethiek / orgaandonatie op 28 juni 2023 aan Kamerlid Pouw-Verweij (JA21) om de Tweede Kamer in de eerste helft van 2024 te informeren over het AVOZ onderzoek.
- De opdracht voor het AVOZ onderzoek volgt op een afspraak uit het coalitieakkoord: "We verbeteren het inzicht in de reden voor abortussen zodat wij ons kunnen inspannen om, samen met maatschappelijke organisaties, passende voorlichting en ondersteuning te bieden waardoor we het aantal ongewenste en onbedoelde zwangerschappen en (herhaalde) abortussen kunnen verminderen."

h. Fraudetoets

nvt

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.